

Esmoreit

editie P. Leendertz Jr.

bron

‘Esmoreit, Abele spelen’ In: Instituut voor Nederlandse Lexicologie (samenstelling en redactie), *Cd-rom Middelnederlands*. Sdu Uitgevers/Standaard Uitgeverij, Den Haag/Antwerpen 1998.

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/_esm001esmo01_01/colofon.htm

© 2001 dbnl

Een abel spel van esmoreit, sconincx sone van Ceciliën

- God, die vander maghet was gheboren,
 Om dat hi niet en woude laten verloren
 Dat hi met sinen handen hadde gemaect,
 Soe woude hi al moeder naect
- 5 Die doet sterven in rechter trouwen.
 Nu biddic u, heren ende vrouwen,
 Dat ghi wilt swighen ende hoeren.
 Het was een coninc hier te voren,
 In Sesiliën was hi gheseten,
- 10 Verstaet, soe moghdi wonder weten,
 Ende ghecreech een kint bi sijn wijf.
 Maer bi hem hielt hi enen keitijf,
 Sijns broeder sone, hiet Robrecht,
 Die dat conincrike na recht
- 15 Alte male soude hebben verworven,
 Hadde die coninc sonder oer ghestorven.
 Maer nu wert daer een knecht geboren,
 Dies Robrecht hadde groten toren
 Ende int herte groten nijt.
- 20 Nu seldi hier sien in corter tijt,
 Wat dat den jonghelinc es ghesciet,
 Hoe hem Robrecht bracht in swer verdriet,
 Ende enen Sarrasijn heft vercocht,
 Ende in groten elende brocht,
- 25 Ende oec die moeder, diene droech,
 Dat si daer na noit en loech
 In twintich jaren daer si lach,
 Ende noit sonne noch mane en sach:
 Dat beriet haer Robrecht al.
- 30 Nu swijt, ende merct hoet begennen sal.

Robbrecht.

Ay mi! ay mi der leider gheboert,
 Die hier nu es comen voert

- Van Esmoreit, den neve mijn!
 Ic waende wel coninc hebben ghesijn,
 35 Als mijn oem hadde ghelaten dlijf
 Nu heeft hi al bi sijn wijf
 Een kint gecreghen, die oude viliaert.
 O Sesiliën, edel bogaert,
 Edel foreest, edel rijc,
 40 Ic moet bliven ewelijc,
 Edel foreest, van di bastaert;
 Dies mijn herte alsoe beswaert,
 Dat mi inbringhen sal de doot.
 Maer bi den here die mi gheboet,
 45 Ic sal daer omme pinen nacht ende dach,
 Hoe ic dat wecht verderven mach;
 Ic saelt versmoren oft verdrincken;
 Daer salic nacht ende dach om dincken,
 Al soudic daer omme liden pijn.
 50 Ic sal noch selve de coninc sijn
 Van Sesiliën, den hoghen lande.
 Ic sal oec pinen om haer scande,
 Der coninghinnen, mijns oems wijf,
 Dat hi nemmermeer sijn lijf
 55 Met haer en sal delen, die wigant.
 Aldus soe sal mi bliven dlant,
 Machic volbringhen dese dinc.

Meester.

- Waer sidi, hoghe gheboren coninc,
 Van Damast gheweldich heer?
 60 Mijn herte es mi van rouwen seer,
 Van saken, die ic hebbe ghesien.

De coninc.

Platus meester, wat sal ghescien,
 Daer ghi aldus om tachter sijt?

Meester.

- Her coninc, te nacht te metten tijt
 65 Was ic daer buten op dat velt;
 Daer sach ic die locht alsoe ghestelt
 Ende die planeten ant firmament,
 Dat in kerstenrijc een kint
 Gheboren es van hogher weerde,

70 Dat u sal dooden metten sweerde,
 Her coninc here, ende nemen dlijf,
 Ende u dochter sal sijn sijn wijf,
 Ende kerstenheit sal si ontfaen.

De coninc.

Meester, nu doet mi verstaen,
 75 Wanneer soe was dat kint gheboren?

Meester.

Te nacht, her coninc, als ghi mocht horen,
 Soe wort gheboren dat jonghelinc.
 Sijn vader es een hoghe coninc
 Van Sesiliën in kersten lant.

De coninc.

80 Meester, nu soe doet mi bekant,
 Selen dese saken moeten zijn?

Meester.

Jaes, her coninc, bi Apolijn,
 Ofte en doe cracht van groter hoeden.
 Maer wildi werken na den vroeden,
 85 Ic sal u enen raet visieren,
 Hoe ende in wat manieren
 Dat ghi selt bliven in uwen staet,
 Want enen goeden scarpen raet
 Waer hier goet toe gheoerdeneert.

De coninc.

90 Ay, nu soe benic ghescofeert!
 Vander saken, die ghi mi telt
 Es mijn herte alsoe ontstelt,
 Dat ic mi niet gheraden en can.
 Maer ghi sijt soe wisen man,
 95 Platus meester, lieve vrient,
 Ende hebdt mi langhe met trouwen ghedient
 Ende meneghen wisen raet ghegheven,
 Dat ic in eren altoes ben bleven;
 Nu biddic u, meester ghetrouwe ende goet,
 100 Dat ghi al metter spoet

Wilt hulpen vinden enen raet,
 Soe dat ic blive in minen staet
 Ende vanden jonghelinc onghequelt,
 Daer ghi mi dus vele af telt,
 105 Dat ic sijns mach wesen vri.

Meester.

Her coninc here, soe hoert na mi:
 Edel baroen, edel wigant,
 Ghi selt mi gheven alte hant
 Enen scat met mi te voeren,
 110 Ende ic sal in corten uren
 Daer waert riden onghespaert.
 Den jonghelinc van hogher aert
 Sal ic ghecrighen met miere const.
 Ic bidde Mamette om sine onst,
 115 Dat icken ghewinnen moet met eren,
 Want nemmermeer en meinic te keren,
 In salne u bringhen in uwer ghewout.
 Daer omme seldi mi selver ende gout,
 Her coninc, gheven in miere ghewelt.
 120 Ic salne stelen of copen om ghelt
 Ofte ghecrighen met enegher list,
 (Aldus hebbic den raet ghegist)
 Dan sal hi u vri eyghen sijn,
 Hi sal werden een goet payijn,
 125 Na onser wet selen wine leren:
 Aldus soe seldi bliven in eren.
 Hi sal wenen dat ghi sijn vader sijt.
 Nu lichtelijc, hets meer dan tijt,
 Ic wil gaen varen metter spoet.

De coninc.

130 Platus meester, desen raet es goet.
 Gaet henen ende haest u metter vaert,
 Ic wille dat ghi niet en spaert.
 Nemt scats ghenoech in uwer ghewelt
 Metter gisschen onghetelt,
 135 Ende brinct mi den jonghelinc,
 Dies biddic u boven alle dinc,
 Ende en spaert daer ane ghenen cost,
 Want ic hebbe soe groten lost
 Dat ic den jonghelinc soude bescouwen.

Meester.

140 Her coninc here, in rechter trouwen,
Ic sal daer omme pinen dach ende nacht.

Robbrecht.

En trouwen, ic hebbe soe lange gewacht,
Dat ic ghecreghen hebbe mijn begheert.
Dese jonghelinc die es soe weert
145 Met minen oem, den ouden grisen,
Ende metter moeder, dien soe prisen,
Dat si nie scoender kint en saghen;
Dese blisscap salic hen verjaghen,
Want het gheeft mijnder herten pijn.
150 Vermalendijdt moestu sijn
Ende die u oec ter werelt bracht,
Want ic nie sent dach noch nacht
Blisscap int herte en conde gewinnen.
Al souden si beide daer omme ontsinnen,
155 Dijn lijf dat heefstu nu verloren;
Ic sal di in enen put versmoren
Ofte sterven doen een ergher doot.

Meester.

O vrient, dat ware jammer groet:
Het dunct mi sijn soe scone kint.
160 Ghi sijt emmer te male ontsint,
Dat ghi wilt doden dese jonge geboert.
Maer ghi sijt daer op ghestoert,
Dat hoeric wel ane u ghelaet.
Ic bidde u, vertrect mi uwen staet:
165 Waer omme sidi daer op soe gram?

Robbrecht.

Vrient, doen hi ter werelt quam
Ende van sijnder moeder wert gheboren,
Quam mi in minen slape te voren,
Dat hi mi nemen soude mijn leven.
170 Dies benic in sorghen bleven,
Dat ic noit sint en conste gedueren,
Ende ic hebbe ghewacht van uren turen
Ende hebben gestolen der moeder sijn.

Ic meine dat ic nu sinen fijn
 175 Doen sal, eer hi mi ontgaet.

Meester.

Vrient, ic sal u beteren raet
 Gheven, wildi na mi hoeren.
 Segt mi: wanen es hi gheboren?
 Dies biddic u doer Apolijn.
 180 Hi mochte van selker gheboerten sijn,
 Ic salne copen alte hande
 Ende voerene met mi uten lande
 In heydenesse, dies sijt wijs,
 In ene stat, het Balderijs,
 185 Die doer Turkiën es ghelegghen.

Robbrecht.

Vrient, wildi den jonghen degghen
 Copen, ic sal u segghen dan,
 Wiene droech, ende wiene wan,
 Sal ic u segghen alte gader:
 190 Die coninc van Ceciliën es sijn vader,
 Een wigant hoghe gheboren,
 Ende sijn moeder, als ghi moget hoeren,
 Es conincx dochter van Hongheriën.

Meester.

Vrient, es hi van dier paertiën,
 195 Soe es die jonghelinc mijn gerief;
 Ic salne copen, eest u lief.
 Nu spreect op, hoe gheefdine mi?

Robbrecht.

Vrient, dies moghdi wesen vri
 Om dusement pont van goude ghetelt.

Meester.

200 Houdt, vrient, daer es gelt,
 Ende gheeft mi den jonghelinc.
 Maer berecht mi ene dinc:
 Hoe es sijn name? doet mi bekant.

Robbrecht.

Esmoreyt het die jonghe wigant,
205 Alsoe es die name sijn.

Meester.

Soe sal hi ewelijc payijn,
Bliven, dies moghdi wesen vroet.
Mamet die mi bewaren moet,
Ende ic vare wech met minen gast.

Robbrecht.

210 En trouwen, nu es mijn herte ontlast
Van dies ic stont in groter sorghen,
Want ewelijc blijft hi verborghen
In heydenesse, dies benic wijs,
Want die stede van Balderijs
215 Leghet doer Turkien in verren lande.
God die moet hem gheven scande!
Hoe sere hadde hi mi ontstelt!
Nu willic gaen ende doen dit gelt
Heimelijc in miere ghewout,
220 Want het es al edel gout.
Al en bleve mi nemmermeer
Dlantscap, nochtan waric een heer
Met desen gelde, dat ic hebbe ontfaen.
Ic hebt na minen wille wel gedaen,
225 Want oec sal mi nu bliven dlant.

Meester.

Waer sidi, hoghe gheborne wigant,
Van Damast gheweldich coninc?
Nu comt ende siet den jonghelinc,
Die gheboren es van edelen bloede.

De coninc.

230 Nu en was mi nie soe wel te moede,
Alst es van desen hoghen present.
Ic salne ophouden voor mijn kint;
Mine dochter salicken bevelen.

Meester.

Wattan, her coninc, ghi selt helen

- 235 Voer uwe dochter al gader,
 Wie sijn moeder es ende sijn vader;
 Dat en seldi haer vertrecken niet,
 Want u mochte daer af verdriet
 Comen hier namaels over lanc,
 240 Want vrouwen sijn van herten wanc.
 Seidi hare sijn hoghe gheslachte,
 Ende dan Venus in haer wrachte,
 Ende worde minnende den jongen man,
 Soe mochte si hem segghen dan
 245 Hoe dat hi ware comen hier;
 Want, her coninc, der minnen vier
 Mochte in uwer dochter openbaren,
 Als hi ware comen te sinen jaren.
 Daer omme en segt haer ghene dinc
 250 Dan dat hi es een vondelinc:
 Te men soe salder haer gheliggen an.

De coninc.

- Platus, Platus, bi Tervogant,
 Het dunct mi goet dat ghi mi segt.
 Laet ons dit ewelijc ghedect
 255 Sijn, dese sake, voer die dochter mijn,
 So magicx in vreden sijn.
 Waer sidi, dochter Damiët?
 Comt tot mi onghelet,
 Ic moet u spreken, bi Mahoen!

Damiët.

- 260 Vader, dat willic gherne doen.
 Nu segt mi, wats u ghebot?

De coninc.

- Damiët, bi minen god,
 Anesiet hier desen roeden mont,
 Desen jonghelinc, dit es een vont,
 265 Mamet heefden mi verleent.
 Ic hoerden daer hi hadde gheweent:
 Daer ic in die boegaert wandelen ginc,
 Daer vandic desen jonghelinc
 Onder enen cederenboem.
 270 Damiët, nu nemes goem
 Ende houtten op als uwen broeder;

Ghi moet sijn suster ende moeder,
Esmoreyt het dese jonghen man.

Damiet.

- Vader here, bi Tervogant,
275 Noit en sach ic scoender kint.
Heefden ons Mamet ghesent,
Dies willic hem dancken ende Apolijn;
Ic wil gerne suster ende moeder sijn.
O uutvercoren jonghe figure,
280 Du best die scoenste criatuere,
Die ic met oghen nie ghesach.
Met rechten ic Mamet dancken mach,
Dat ic sal hebben enen broeder;
Ic wil gerne sijn suster ende moeder.
285 O Esmoreit, wel scone jonghelinc,
Hoe sere verwondert mi dese dinc,
Dat ghi waert vonden sonder hoede,
Want ghi dunct mi van edelen bloede
Bi den ghewaden die ghi hebt an.
290 Nu comt met mi, wel scoene man,
Ic sal u als minen broeder doen.

De kersten coninc.

- Waer sidi, Robberecht, neve coen?
Comt tot mi, ic moet u spreken.
Mi dunct dat mi mijn herte sal breken
295 Van groten rouwe die mi gaet an.

Robbrecht.

Ay oem, hoghe gheboren man,
Waer bi sidi al dus ontstelt?

De coninc.

- Van rouwen benic alsoe ghequelt,
Dat ic duchte dat mi mijn herte sal scoeren:
300 Mijn scoene kint hebbic verloren,
Esmoreyt den sone mijn!
Ay, ic en mochte niet droever sijn,
Al haddic verloren in dier ghelijc
Mijn goet ende oec mijn conincrijc,
305 Daer omme en woudic droeven twint,

Haddic behouden mijn scoene kint.
 Ay mi! ay mi! den bitteren rouwe,
 Die ic nu lide ende oec mijn vrouwe!
 Ic duchte, het sal mi costen dlijf
 310 Ochte mijn vrouwe, dat edel wijf;
 Si heefden rouwe int herte soe groet.
 Mi dunct, ic ware mi liever doot
 Dan ic soude liden dit torment.

Robbrecht.

Ay! edel oem, wide bekint,
 315 Nu en wilt u aldus niet mesbaren.
 Ic weet wel hoe daer es ghevaren:
 Al drijft mijn moeye den rouwe soe groot,
 Sine heeft daer af ghene noet;
 Dat weet ic te voren wel.
 320 Haer herte dat es tuwaert fel,
 Om dat ghi out sijt van daghen.
 Ic hebt haer dic wel hoeren claghen,
 Dat si van mi niet en wijst.
 Ic duchte, si u noch met haerre list,
 325 Her coninc oem, sal nemen dleven.
 Si sal u seker noch vergheven;
 Dat weet ic te voren wale.
 Ic hebbe soe menechwerf haer tale
 Ghehoert in heimeliker stont;
 330 Nochtan en ghewoeghs nie mijn mont
 Meer dan u te deser ure.
 Ic weet wel, si heeft die creatuere
 Selve ter doot brocht,
 Want si u noit wel en mocht,
 335 Om dat ghi hebt enen grauwen baert.
 Si es op ene ander vaert,
 Si mint seker enen jonghen man.

De coninc.

Bi den vader die mi ghewan,
 Robbrecht neve, wistic dat,
 340 Haer en soude ghehulpen bede no scat,
 Ic en soudse doeden, dat felle wijf.

Robbrecht.

Oem, daer settic vore mijn lijf,

Dat ic u segghe en eest niet waer.
 Ic hebt gheweten over menech jaer,
 345 Dat si u niet en es van herten vrient.

De coninc.

O wi! ende waer hebbic dies verdient?
 Met rechte ic dat wel claghen mach.
 Mi dochte dat ic enen ingel sach,
 Als ic anesach haer edel lijf;
 350 Ende es soe wreet dat felle wijf?
 Seker, neve, dat wondert mi.
 Nu gaet henen ende haeltse mi,
 Ic moetse emmer spreken hoeren.

Robbrecht.

Waer sidi, vrouwe hoghe gheboren?
 355 Comt toten coninc minen oem!
 Och edel vrouwe, nemt sijns goem,
 Want hi staet al buten kere.

De vrouwe.

Ay her coninc, edel here,
 Wie sal ons nu hulpen claghen
 360 Den bitteren rouwe die wi draghen,
 Dat wi hebben verloren ons kint!

De coninc.

Swijt, van gode soe moetti sijn ghescint,
 Felle pute, quade vrouwe,
 Al den druc ende den rouwe
 365 Dat hebdi mi alte male ghedaen;
 Dat sal u te quade vergaen,
 Want ict al gader hebbe vernomen,
 Hoe die saken toe sijn comen:
 Ghi hebdt die moert allene ghewracht,
 370 Mijn scoene kint hebdi versmacht;
 Dat sal u seker costen dlijf.
 Ghi sijt wel dat quaetste wijf,
 Die nie ter werelt lijf ontfinc.

De vrouwe.

Och edel here, edel coninc,

375 Hoe soudic dat vinden in mijn herte,
 Dat ic hem doen soude eneghe smerte,
 Die ic te mijnder herten droech?

De coninc.

Swijt, quade vrouwe, hets ghenoech
 Ghesproken, ic en wils nemmeer hoeren.
 380 Ic sal u in enen put versmoren.
 Robbrecht, leitse mi ghevaen!

De vrouwe.

God die hem ane ene cruce liet slaen,
 Die soe moet mi nu verdinghen
 Ende te mijnder ontscout bringhen,
 385 Want ic hier af niet en weet.

Robbrecht.

Seker, vrouwe, hets mi leet.

De vrouwe.

Ay god, ontfermt u dit swaer torment,
 Daer ic in ben, want ic hebbe mijn kint
 Verloren, ende men tijcht mi ane die daet.
 390 Ay, gheweldich god, daer al an staet,
 Ghi waert sonder verdiente ende sonder scout
 Vaste ghenaghelt ane ene hout,
 Oetmoedech god, met naghelen dri,
 Ontfermhertich god, nu biddic di,
 395 Dat die waerheit noch werde vernomen
 Ende ic te mijnder ontscout noch moet comen:
 Dies biddic u, hemelsche coninghinne.
 Ay, salic nu in minen sinne
 Bliven, dat sal wonder sijn.
 400 Ay god, wie heeft sijn venijn
 Aldus swaerlike op mi ghescoten?
 Ay god, uut u soe comt ghevloten
 Alle recht ende alle waerheit:
 Nu hulpt mi noch te minen besceit,
 405 Dat ic ontsculdich moet vonden sijn.

De jonghelinc.

O Tervogant ende Apolijn,

- Hoe mach mijn suster, dat edel wijf,
 Ghehebben alsoe reine lijf,
 Dat si ghenen man en mint
 410 Noch in heydenesse ne genen en kint,
 Die si woude hebben tot enen man?
 Bi minen god Tervogan,
 Si heeft emmer een edel natuere,
 Ofte si mint ene creatuere
 415 Heimelike, daer ic niet af en weet;
 Want si en es emmer niet bereet
 Tot eneghe man die nu leeft.
 Ic waent haer Mamet al ingheeft,
 Dat si heeft soe edelen aert.
 420 Dit es mijnder liever suster bogaert,
 Hier plecht haer wandelinghe te sijn.
 Bi minen god Apolijn,
 Ic wilder mi oec in vermeiden gaen,
 Want die vaec comt mi aen;
 425 Ic wil hier slapen ende nemen rast.

De jonge vrouwe Damiët.

- Ay mi, ay mi, hoe groten last
 Dragic al stille int herte binnen!
 Ic ben bevaen met sterker minnen,
 Die ic heimelijc in mijn herte draghe.
 430 O Apolijn, ic u dat claghe,
 Dat mijn herte enen man soe mint,
 Nochtan dat sijs niet en kint
 Sijn gheboorte noch sijn gheslacht;
 Maer het doet der minnen cracht:
 435 Si heeft mi vast in haerren bant.
 Ay, doene mijn vader vant
 Ende bracht mi den jonghelinc
 Ende gaffen mi als vondelinc,
 Dat ic soude sijn suster ende moeder...
 440 Hi waent dat hi es mijn broeder,
 Maer hi en bestaet mi twint.
 Nochtan hebbickenne ghemint
 Boven alle creatueren,
 Want hi es edel van natueren
 445 Ende oec van enen hoghen moede;
 Hi es coenlijc, van edelen bloede,
 Al was hi te vondelinghe gheleit;
 Mijn herte mi van binnen seit,
 Dat hi es hoghe gheboren.

- 450 O Esmoreit uutvercoren,
 Edel ende vroem, scoene wigant,
 Doen u mijn lieve vader vant,
 Dies es leden bi ghetale
 Achtien jaer, dat weet ic wale,
 455 Hebdi gheweest mijn minnekijn.
 O uutvercoren deghen fijn,
 Ewelijc blivic in dit verdriet,
 Want ic en wils u ghewaghen niet;
 Dadict, mijn vader name mi dlijf.

De jonghelinc.

- 460 O uutvercoren edel wijf,
 Ende benic dan een vondelinc?
 Ic waende mijn here de coninc,
 Edel wijf, hadde ghesijn mijn vader
 Ende ghi mijn suster, dat wendic al gader,
 465 Ende beide gheweest van enen bloede.
 Ay! mi es nu alsoe wee te moede!
 Bi minen gode Tervogan,
 Ic ben wel die druefste man,
 Die nie ter werelt lijf ontfinc.
 470 Ay mi, benic dan een vondelinc?
 Op erde nie droever man en waert.
 Ic waende sijn gheboren van hoger aert,
 Maer mi dunct ic ben een vont.
 Nu biddic u, edel roede mont,
 475 Dat ghi mi al gader segt
 Van inde toerde en al ontdect,
 Hoe dat mi u vader vant.

De jonghe joncfrou Damiët.

- O Esmoreit, wel scoene wigant,
 Nu benic wel alsoe droeve als ghi.
 480 Ic en wijst niet dat ghi mi waert so bi,
 Doen ic sprac die droeve tale.
 O edel wigant, nu nemet wale:
 Het quam mi uut groter minnen vloet.

De jonghelinc.

- O edel wijf, nu maect mi vroet,
 485 Hoe die saken comen sijn.
 Ic plach te segghen: 'suster mijn',

Maer dat moetic nu verkeren.
 Enen anderen sanc moetic nu leren,
 Edel wijf, ende spreken u an
 490 Ghelijc enen vrenden man.
 Nochtan soe moetic ewelijc bliven
 U vrient ende ghetrouwe boven allen wiven,
 Die op der erden sijn gheboren.
 Och edel wijf, nu laet mi hoeren
 495 Ende segt mi waer ic vonden waert.

De jonghe joncfrou Damiët.

Och edel jonghelinc van hogher aert,
 Na dien dat ghi hebt ghehoert,
 Soe willic u vertrecken voert,
 Waer dat u mijn vader vant:
 500 In sinen boegaert, scoene wigant,
 Daer hi hem verwandelen ginc.

De jonghelinc.

Och edel wijf, berecht mi ene dinc:
 En hoerdi daer na noit ghewaghen
 Vrouwen oft joncfrouwen in horen claghen,
 505 Dat iement een kint hadde verloren?

De jonghe joncfrou Damiët.

O edel jonghelinc uutvercoren,
 Daer af en hebbic niet ghehoert.

De jonghelinc.

Ay! soe ben ic van cleinder gheboert,
 Dat duchtic, ofte uut verren lande.
 510 Mamet laete mi noch die scande
 Verwinnen, dat ic weten moet,
 Wie mi desen lachter doet,
 Dat ic te vondelinghe was bracht.
 Nu en willic nemmermeer van enen nacht
 515 Ten anderen verbeiden, ic en hebbe vernomen,
 Van wat gheslachte dat ic ben comen
 Ende wie dat mijn vader si.

De jonge joncfrou Damiët.

O Esmoreit, nu blijft bi mi!

Ic bids u in die ere van allen vrouwen.
 520 Storve mijn vader, ic soude u trouwen,
 Edel wigant, tot enen man,
 Esmoreit, so moghdi dan
 Sijn van Damast gheweldich here.

De jonghelinc.

O edel vrouwe, die onnere
 525 En sal u nemmermeer ghescien;
 Dien lachter moet verre van u vlien,
 Dat ghi sout nemen enen vondelinc.
 U vader es een hoghe coninc
 Ende daer toe sidi soe scoene;
 530 Ghi mocht met rechten draghen croene
 Voer elken man die nu leeft.
 Mijn herte van groten scaemde beeft,
 Dat ic al dus hebbe ghevaren.

De jonge joncfrou Damiët.

O Esmoreit, laet u mesbaren!
 535 Dies biddic u, edel wigant.
 Al waest dat u mijn vader vant,
 Dan werd u nemmermeer verweten.
 Met groten vrouden onghemeten
 Selen wi leven, ic ende ghi.

De jonghelinc.

540 O edel wijf, dies moetic mi
 Ewelijc van u beloven.
 Maer nemmermee en willic hoven
 Met eneghe wive, die nu leeft
 Ofte die de werelt binnen heeft,
 545 Ic en sal tierst, bi Tervogan,
 Den vader kinnen, die mi wan,
 Ende oec die moeder, die mi droech.
 O roede mont, ic hebbe ghenoech
 Hier ghelet, ic wille gaen varen.

De jonge joncfrou Damiët.

550 O wi! nu machic wel mesbaren:
 Ic blive allene in dit verdriet.

Vele spreken en doech emmer niet,
 Dat soe hebbic ondervonden;
 Vele spreken heeft in meneghen stonden
 555 Dicwile beraden toren;
 Bi vele spreken es die menege verloren.
 Haddic ghesweghen al stillekijn,
 Soe haddic in vrouden moghen sijn
 Bi Esmoreit al mijn leven,
 560 Dien ic met spreken hebbe verdreven.
 Met rechte machic roepen: 'olas,
 O wi, dat ic niet stom en was,
 Doen ic sprac dit droeve woert.'

De jonghelinc.

O edel wijf, nu willic voert.
 565 Mamet beware u reine lijf!
 Nu biddic u, wel edel wijf,
 Groet mi den coninc minen here,
 Want ic en sal keren nemmermere,
 Ic en hebbe vonden mijn gheslacht
 570 Ende oec den ghenen, die mi bracht
 Daer ic te vondelinghe was gheleit.

De jonge joncfrou Damiët.

O scoene jonghelinc Esmoreit,
 Nu biddic u doer oetmoet,
 Als ghi van uwer saken sijt vroet,
 575 Dat ghi dan wederkeert tot mi.

De jonghelinc.

O scoene joncfrouwe van herten vri,
 Dan salic laten nemmermeer,
 Ic en sal met enen corten keer,
 Edel wijf, tot u comen,
 580 Als ic die waerheit hebbe vernomen,
 Bi minen god Tervogant.

De jonge joncfrou Damiët.

O Esmoreit, nemet desen bant;
 Hier in soe waerdi ghewonden,
 Esmoreit, doen ghi waert vonden;

- 585 Edel jonghelinc, dies gheloeft.
 Ghi selten winden omtrent u hoeft,
 Ende voerten alsoe openbaer
 Op avontuere, of iement waer
 Die u kinnen mochte daer an,
 590 Ende peinst om mi, wel scoene man,
 Want ic blive in groter sorghen.

De jonghelinc.

- Mijn god, die niet en es verborghen,
 Die moet nu mijn troester sijn!
 O Mamet ende Apolijn,
 595 Mahoen ende Tervogan,
 Dese scoene wapen die hier staen an,
 Mochten si toe behoren mi,
 Soe waer ic int herte wel vri,
 Dat ic ware van edelen bloede.
 600 Mi es emmer alsoe te moede,
 Om dat ic lach daer in ghewonden,
 Doen ic te vondelinghe was vonden,
 Ic bender seker af gheboren;
 Mijn herte seghet mi te voren,
 605 Want ic daer in ghewonden lach.
 Ic nemmermeer vroude ghewinnen en mach,
 Ic en hebbe vonden mijn gheslachte;
 Ende die mi oec te vondelinghe brachte,
 Ic souts hem danken, bi Apolijn.
 610 Ay, mochtic noch vader ende moeder mijn
 Scouwen, soe waer mi therte verclaert;
 Ende waren si dan van hogher aert,
 Soe waer ic te male van sorgen vri.

Sine moeder.

- O edel jonghelinc, nu comt tot mi
 615 Ende spreect jeghen mi een woert,
 Want ic hebbe u van verre ghehoert
 Jammerlijc claghen u verdriet.

De jonghelinc.

O scoene vrouwe, wats u ghesciet,
 Dat ghi al dus lict in dit prisoen?

Sine moeder.

620 O edel jonghelinc van herten coen,
 Aldus moetic ligghen ghevaen,
 Nochtan en hebbic niet mesdaen,
 Dant mi verraderen al doet.
 O scoene kint, nu maect mi vroet:

625 Hoe sidi comen in dit lant
 Ende wie gaf u dien bant?
 Berecht mi dat, wel scoene jonchere.

De jonghelinc.

Bi Mamet minen here,
 Vrouwe, dan sal ic u weigheren niet.

630 Wi moghen mallec anderen ons verdriet
 Claghen, want ghi sijt ghevaen,
 Ende groet verdriet es mi ghedaen,
 Want ic te vondelinghe was gheleit,
 Ende desen bant in gherechter waerheit

635 Daer soe lachic in ghewonden,
 Lieve vrouwe, doen ic was vonden,
 Ende voeren al dus openbaer
 Op avontuere, oft iement waer,
 Die mi kinnen mochte daer an.

Sine moeder.

640 Nu segt mi, wel scoene man,
 Wetti iet, waer ghi vonden waert?

De jonghelinc.

O lieve vrouwe, in enen boegaert
 Te Damast in ware dinc,
 Daer soe vant mi die coninc,

645 Die mi opgehouden heeft.

Sine moeder.

Ay god die alle doeghden gheeft,
 Die moet sijn ghebenedijt!
 Van herten benic nu verblijdt,
 Dat ic gheleeft hebbe den dach,

650 Dat ic mijn kint anescouwen mach.
 Mijn herte mochte wel van vrouden breken:
 Ic sie mijn kint ende ic hoert spreken,
 Daer ic om lide dit swaer tormint.

Sijt willecome, wel lieve kint,
 655 Esmoreit, ic ben u moeder
 Ende ghi mijn kint, dies sijt vroeder,
 Want ic maecte metter hant,
 Esmoreit, selve dien bant;
 Daer in soe haddic u ghewonden,
 660 Esmoreit, doen ghi waert vonden
 Ende ghi mi ghenomen waert.

De jonghelinc.

O lieve moeder, segt mi ter vaert,
 Hoe heet die vader, die mi wan?

Sine moeder.

Dats van Ceciliën die hoghe man
 665 Es u vader, scoene jonghelinc,
 Ende van Hongheriën die coninc
 Es die lieve vader mijn;
 Ghi en mocht niet hogher gheboren sijn
 Int kerstenrijc verre noch bi.

De jonghelinc.

670 O lieve moeder, nu segt mi,
 Waer omme lighdi al dus ghevaen?

Sine moeder.

O lieve kint, dat heeft ghedaen
 Een verrader valsch ende quaet,
 Die uwen vader gaf den raet,
 675 Dat ic u selve hadde versmoert.

De jonghelinc.

O wi der jammerliker moert!
 Die dat mijn vader den coninc riet,
 Bracht mi oec in dit verdriet,
 Dat ic te vondelinghe was gheleit.
 680 Ay, ende of ic die waerheit
 Wijste, wie dat hadde ghedaen,
 Die doot soude hi daer omme ontfaen,
 Bi minen god Apolijn.

Ay lieve moeder mijn,
 685 Nu en willic langer beiden niet,
 Ic wil u corten dit verdriet.
 Aen minen vader den hogen baroen,
 Dat hi u bringhe uut desen prisoen,
 Dat sal mine ierste bede sijn.
 690 Danc hebbe Mamet ende Apolijn,
 Ende die sceppere, die mi gewrachte,
 Dat ic hebbe vonden mijn gheslachte
 Ende oec die moeder, die mi droech.
 Mijn herte met rechte in vrouwen loech,
 695 Doen ic anesach die moeder mijn.

Sine moeder.

Oetmoedech god, nu moetti sijn
 Gheloeft, ghedantc in allen stonden
 Mijn lieve kint hebbic nu vonden,
 Die mi nu verloesten sal
 700 Want die vroude es sonder ghetal,
 Die nu mijn herte van binnen drijft.

Robbrecht.

O wi, enen dief, die men ontlijft,
 En mochte niet soe droeve ghesijn
 Als ic nu ben int herte mijn,
 705 Want ic duchte grote scanden.
 Haddickene doot met minen handen,
 Doen ickenne vercocht, soe waer hi doot.
 Ay! ic hebbe den anxt soe groet,
 Dat mi daer af sal comen toren,
 710 Want comet uut, ic ben verloren,
 Dat icken vercochte den Sarrasijn.

De kersten coninc.

Gaet henen, Robberecht neve mijn,
 Tot mijnder vrouwen, der coninghinnen,
 Die ic ewelijc met herten moet minnen
 715 Ende oec bliven onderdaen,
 Want icxse ghehouden hebbe ghevaen
 Sonder verdiente ende buten scout;
 Dat rout mijnder herten menichfout,
 Dat ic haer hebbe gheweest soe wreet.

720 Gaet henen ende haeltse mi ghereet,
Ende laetse haer scoene kint anscouwen.

Robbrecht.

Her coninc here, in rechter trouwen,
Dat willic alte gherne doen.
Comt, edel vrouwe, uut desen prisoen,
725 Daer ghi dus langhe in hebt gelegen.
Ghi selt anesien den jonghen degen,
Esmoreit den jonghelinc.
Mijn herte van binnen vroude ontfinck,
Doen ic anesach den scoenen wigant.

De kersten coninc.

730 O edele vrouwe, gheeft mi u hant
Ende wilt mi dese mesdaet vergheven,
Want ic ewelijc al mijn leven
Soe willic u dienere sijn,
Want die scouden die sijn mijn;
735 Dat hebbic nu wel vernomen,
Want Esmoreit ons kint es comen,
Een scoen volwassen jonghelinc.
Ic bidde u om gode, die ontfinck
Die doot van minnen, vergevet mi.

De vrouwe.

740 O edel here van herten vri,
Ic wils u al te gherne vergheven,
Want alle minen druc es achterbleven
Ende al mijn toren ende al mijn leit.
Waer es mijn lieve kint Esmoreit?
745 Roepten mi voert ende laetten mi sien.

Robbrecht.

Och edel vrouwe, dat sal u ghescien.
Waer sidi, Esmoreit, neve mijn?

De jonghelinc.

Ic ben hier, bi Apolijn.
O Mamet ende Mahoen,
750 Lieve vader, hoghe baroen,
Die moet u gheven goeden dach

Ende oec mijnder moeder, die ic noit en sach
 Meer dan nu te deser tijt.

Ic ben al mijnder droefheit quijt,

755 Die ic in mijn herte ontfinc.

Doen ic vernam dat ic een vondelinc
 Was, doen waert ic die droefste man,
 Die nie ter werelt lijf ghewan,
 Maer het es mi al ten besten vergaen.

De kersten coninc, sijn vader.

760 O Esmoreit, doet mi nu verstaen
 Ende segt mi, waer hebdi ghewoent?

De jonghelinc.

Met enen coninc, die es ghecroent
 Te Damast, her vader mijn.

Hi es een edel Sarrasijn,

765 Die vant mi in sinen bogaert,
 Ende hi heeft een dochter van hoger aert,
 Die mi soe blidelijc ontfinc.

Doen mi haer vader die coninc
 Vant, doen wert si mijn moeder

770 Ende hielt mi op als haren broeder,
 Daer icxse ewelijc om minnen moet.

Die heeft mi al ghemaect vroet,
 Hoe dat mi haer vader vant,

Ende dat ic lach in desen bant,

775 Doen haer vader mi haer brachte.

De vrouwe.

Dits die bant, die ic selve wrachte,
 Esmoreit, wel scoene man.

Ic setter uus vader wapen an,

Men macht noch sien in drie paertiën,

780 Ende oec die wapen van Hongheriën,
 Om dat ghi daer uut sijt gheboren.

Soe haddic u soe uut vercoren,

Dat icken maecte tuwer eren,

Dat mi ter droefheit moeste verkeren,

785 Esmoreit, doen ic u verloes.

Ic bidde gode, die sijn cruce coes,

Dat hijt hem te recht wille vergheven,

Die mi anedede dat bitter leven,

Daer ic soe langhe in hebbe ghesijn.

De jonghelinc.

790 O lieve moeder, bi Apolijn,
 En was nie ondaet noch moert,
 Si en moeten comen voert,
 Ende in dinde werden si gheloent.

Robbrecht.

Bi den here, die was ghecroent
 795 Met eenre croenen van doerijn,
 Esmoreit neve mijn,
 Wistict wie dat hadde ghedaen,
 Die doot soude hi daer omme ontfaen,
 Ofte hi ontsoncke mi in die eerde;
 800 Ic soudene seker met minen sweerde
 Dooden ofte nemen dlijf.
 Ay mi, oft ic den keytijf
 Wiste, die u den lachter dede,
 Hi en soude mi niet in kerstenhede
 805 Ontsitten, hi ware seker doot.

De vrouwe.

Nu willen wi leven in vrouden groet
 Ende alle droefheit willen wi vergheten,
 Want met vrouden onghemeten
 Soe es mijn herte nu bevaen.

De coninc.

810 Esmoreit sone, nu laet ons gaen
 Ende laet ons met vrouden sijn.
 Maer Mamet ende Apolijn,
 Die soe moetti nu vertiën,
 Ende ghelove ane Mariën
 815 Ende ane god den oversten vader,
 Die ons ghemaect heeft alle gader,
 Ende al dat in die werelt leeft
 Met sijnre const ghemaect heeft;
 Die sonne ende mane, dach ende nacht
 820 Heeft ghemaect met sijnder cracht
 Ende oec hemel ende ertrijc
 Ende loef ende gras in dier ghelijc;
 Daer soe moetti gheloven an.

De jonghelinc.

Vader here, soe biddic hem dan,
 825 Den oversten god van den troene,
 Dat hi Damiët die scoene
 Beware boven al dat leeft,
 Want si mi opgehouden heeft;
 Daer omme eest recht, dat icse minne,
 830 Van Damast die jonghe coninghinne,
 Damiët dat edel wijf.
 Ay god, bewaert haer reine lijf,
 Want si es noyael ende goet.
 Met rechten dat icse minnen moet
 835 Boven alle die leven op eertrijc;
 En dadicx niet, soe haddic onghelijc,
 Want si es mi van herten vrient.

Robbrecht.

Esmoreit neve, dats goet verdient.
 Nu willen wi alle droefheit vergheten.
 840 Met bliden moede willen wi gaen eten,
 Want die tafel es bereit.

De jonge joncfrou Damiët.

Ay, ende waer mach Esmoreit
 Merren, dat hi niet en comt?
 Ic duchte, dat hi es verdoemt
 845 Ochte ghestorven quader doot,
 Ofte hi es in vrouden groet,
 Dat hi mi dus heeft vergheten.
 Ic sal nochtan die waerheit weten,
 Hoe die saken met hem staen,
 850 Al soudic daer om die werelt doer gaen.
 Waer sidi, Platus, meester vroet?

De Meester.

Edel vrouwe, ghetrouwe ende goet,
 Tot uwen dienste ben ic bereit.

De jonge joncfrou Damiët.

Meester, nu willic Esmoreit
 855 Gaen soeken van lande te lande,

Al soudic daer omme liden scande
 Ende hongher ende dorst ende jehenspoet.
 Het es ene dinc dat wesen moet:
 Gherechte minne dwinct mi daer tu.

860 Lieve meester, nu biddic u,
 Dat ghijs mi niet af en gaet,
 Ghi en blijft bi mi ende gheeft mi raet,
 Hoe dat wine vinden moghen.

De meester.

Vrouwe, nu sijt in goeden hoghen;
 865 Na dien dat ghijs begheert
 Ende ghi den jonghelinc hebdt soe weert,
 Soe willen wi soeken den hoeghen man.

De jonge joncfrou Damiët.

Platus meester, gawi dan
 Ghelijc of wi waren pilgherijm.
 870 Ay, en sal hier iement sijn
 Die ons beiden iet sal gheven:
 Twe pilgherijms, die sijn verdreven
 Ende vanden roevers afgheset?

De jonghelinc.

Ay, daer hoeric Damiët
 875 Spreken. Hoerdicse nie?
 O weerde maghet sente Marie,
 Ende hoe ghelijc soe spreect si hare,
 Damiët der scoender care,
 Van Damast die scoene coninghinne,
 880 Die ic boven alle vrouwen minne,
 Die op der eerden sijn gheboren.
 Nu spreect op ende laet mi hoeren,
 Ghi spreect haer boven maten ghelijc.

De jonge joncfrou Damiët.

Waer ic te Damast int conincric,
 885 Esmoreit wel scoene man,
 Soe soudic haer bat gheliken dan,
 Maer nu sta ic als een pilgherijm.

De jonghelinc.

- O Damiët, vrouwe mijn,
 Ende sidi dit, wel edel wijf?
 890 Mijn herte, mijn ziele ende mijn lijf
 Met rechten in vrouden leven mach,
 Want ic nie liever gast en sach,
 Die noit op eertrike was gheboren.
 Och edel wijf, nu laet mi hoeren:
 895 Hoe sidi comen in dit lant?

De jonge joncfrou Damiët.

- O Esmoreit, wel scoene wigant,
 Mi dochte ic hadde u gherne gesien,
 Maer en mochte mi niet ghescien,
 Ic en moeste daer omme liden pijn.
 900 Doen maectic mi als een pilgherijm
 Ende come al dus ghedoelt doer dlant,
 Ende nam Platus metter hant,
 Dat hi soude mijn behoeder sijn.

De jonghelinc.

- Waer sidi, lieve vader mijn?
 905 Comt tot hier, ghi moetse scouwen,
 Die vol minnen ende vol trouwen
 Haer herte tote miwaert draecht.
 Het es recht dat si mi behaecht:
 Si heeft soe vele doer mi ghedaen.

De coninc.

- Soe willicse met blider herten ontfæen.
 Sijt willecome, Damiëte wel scoene,
 Ghi selt in Ceciliën crone
 Draghen boven al die leven.
 Ic salse minen sone opgheven,
 915 Ende ghi selt seker werden sijn wijf,
 Want ic hebbe soe ouden lijf,
 Dat icse nemmeer ghedragen en can.

Robbrecht.

Her coninc oem, bi sente Jan,
 Esmoreit hi es wel weert,

- 920 Hi wert een ridder wide vermeert
 Ende die de wapene wel hantiert.
 Desen raet dunct mi goet gevisiert,
 Dat hi die crone van u ontfa.
 Damiët, nu comt hier na,
 925 Ghi selt werden jonge coninghinne.

De meester.

- Hulpt Mamet, dat ic niet uut minen sinne
 En come, dat verwondert mi.
 O Esmoreit, edel ridder vri,
 Die man brachte u in al dit verdriet.
 930 Wat hi u seght, hine meines niet,
 Hi hevet tuweert al valschen gront.
 Ic cochte u jeghen hem om dusent pont
 Van finen goude, die ic hem gaf.

De jonghelinc.

- Meester, nu segt mi daer af,
 935 Hoe die saken gheleghen sijn.

De meester.

- O Esmoreit, bi Apolijn,
 Dies es leden achtien jaer,
 Dat ic quam ghereden daer,
 Esmoreit, op die selve stede.
 940 Nu hoert, wat die keitijf dede:
 Daer soude hi u seker hebben versmoert,
 Hi sprac tot u soe felle woert,
 Dat ghi hem sijn rike sout ondergaen;
 Ghi moeste hem emmer iet bestaen,
 945 Dat hoerdic wel an sijn ghelaet.

De jonghelinc.

- Meester, vertrect mi alden staet,
 Dies biddic u uuter maten sere,
 Want ic sta al buten kere,
 Dat ic die waerheit niet en weet,
 950 Die mijnre moeder dat groete leet
 Ende mi dien lachter mocht anedoën.

De meester.

O Esmoreit, bi Mahoen,
 Het heeft ghedaen die selve man.
 Bi minen god Tervogan,
 955 Hi soude u hebben ghenomen dlijf,
 Want hi vermaets hem die keitijf.
 Ic hoeret ende sprac hem aen
 Ende seide hem, het ware quaet ghedaen,
 Dat hi soude dooden den jongen voeght,
 960 Alsoe dat ic u jeghen hem cocht
 Om dusent pont van goude roet.

De jonghelinc.

Bi den here die mi gheboet,
 Die ondaet sal ghewroken sijn,
 Eer ic sal eten of drincken wijn.
 965 Nu moetti uwen indach doen.
 Waer sidi vader, hoghe baroen,
 Ende Robberecht die mordenaer?

Robbrecht.

Bi desen here, dan es niet waer!
 Esmoreit, neve mijn,
 970 Ic hebbe oit goet ende getrouwe gesijn,
 In was noit moerdenaer no verrader.

De jonghelinc.

Swijt, pute soene, het es noch quader
 Die ondaet, die ghi hebdt gewracht.
 Hoe quam dat nie in u ghedacht
 975 Te vercopen uwes selfs geboren bloet,
 Ende maket minen vader vroet,
 Dat mijn moeder hadde ghedaen?

Robbrecht.

Daer willic in een crijt voer gaen,
 Esmoreit wel coene wigant,
 980 Es hier enech man int dlant,
 Die mi dat wilt tiën an.

De meester.

Swijt al stille, quaet tieran,

Ghi soutten hebben doot ghesteken,
 En haddi mi niet hoeren spreken,
 985 Daer ic ten aenganghe quam gereden.
 Ic en was nie soe wel te vreden
 Als dat icken jeghen u cochte om gelt.
 Ic gaeft u al onghetelt
 In een foertsier, was yvorijn.
 990 Noch soude ment vinden in uwe scrijn,
 Daer willic onder setten mijn lijf.

De jonghelinc.

Ay mi, Robberecht, fel keitijf!
 Met rechten ic u wel haten mach.
 Ghi selt nu hebben uwen doemsdach,
 995 Al die werelt en holpe u niet.
Robbrecht hanct men hier.

De jonghelinc noch.

Aldus eest menechwerf gesciet:
 Quade werken comen te quaden loene,
 Maer reine herten spannen croene,
 Die vol doeghden sijn ende vol trouwen.
 1000 Daer omme radic, heren ende vrouwen,
 Dat ghi u herte in doeghden stelt,
 Soe werdi in dinde met gode verselt
 Daer boven in den hoghen troene,
 Daer die ingelen singhen scoene.
 1005 Dies onne ons die hemelsche vader!
 Nu segt Amen alle gader.
Amen.

.X^c. viij. V^s;

De meester.

God, die neme ons allen in hoeden.
 Nu hoert, ghi wise ende ghi vroede;
 Hier soe moghdi merken ende verstaen,
 1010 Hoe Esmoreit ene wrake heeft gedaen
 Over Robbrecht sinen neve al hier ter stede.
 Elc blive sittene in sinen vrede,
 Niemen en wille thuisweert gaen;
 Ene sotheit sal men u spelen gaen,

1015 Die cort sal sijn, doe ic u weten.
Wie hongher heeft, hi mach gaen eten;
Ende gaet alle dien graet neder.
Ghenoeghet u, soe comt alle mergen weder.